

Національна академія медичних наук України
Міністерство охорони здоров'я України
ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України»
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна
Харківська медична академія післядипломної освіти
Харківський національний медичний університет
ГО «Асоціація неврологів, психіатрів і наркологів України»

Матеріали XIX Української
науково-практичної конференції
з міжнародною участю:

ДОВЖЕНКІВСЬКІ ЧИТАННЯ:
«Когнітивні порушення
при вживанні психоактивних речовин»,

Присвяченої 101-й річниці з дня народження
Заслуженого лікаря України
Олександра Романовича Довженка

9–10 квітня 2019 р.

Під загальною редакцією
Заслуженого діяча науки,
професора П.В. Волошина

Харків

ББК 56.14
УДК 616.89-008.45/.47:582.635.38

Д 58

Матеріали ХІХ Української науково-практичної конференції з міжнародною участю: «Довженківські читання: «Когнітивні порушення при вживанні психоактивних речовин», присвяченої 101-й річниці з дня народження Заслуженого лікаря України Олександра Романовича Довженка, Харків: Видавництво «Плеяда», 2019 р. 190 с.

ISBN 978-966-8922-33-6

Редакційна колегія:

д.м.н., проф. А.П. Артемчук,
д.м.н., проф. І.В. Лінський, д.м.н., проф. О.І Мінко

**Під загальною редакцією
Заслуженого діяча науки,
професора П.В. Волошина**

Рекомендовано до публікації фаховою Радою
ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України»
Протокол № 4 від 25.03.2019 р.

ББК 56.14
УДК 616.89-008.45/.47:582.635.38
Д 58

ISBN 978-966-8922-33-6

© «Плеяда», 2019

А. Д. Городокін
Запорізький державний медичний університет

СТРУКТУРА ПСЕВДОНЕВРОТИЧНИХ ПРОЯВІВ У ОСІБ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ НА ПРОГРАМІ ЗАМІСНОЇ ПІДТРИМУЮЧОЇ ТЕРАПІЇ

З метою встановити структуру психопатологічних порушень неспихотичного рівня в осіб, які перебувають на програмі замісної підтримуючої терапії, обстежено 100 осіб на базі КУ «Обласний клінічний наркологічний диспансер» (м. Запоріжжя). Встановлено структуру та неспихотичних психопатологічних симптомів у осіб, які перебувають на програмі ЗПТ. Аналіз кореляційних зв'язків між окремими групами симптомів висвітлив наявність трьох стійких симптомомкомплексів.

Ключові слова: псевдоневротичні симптоми, залежність, замісна підтримуюча терапія

Вступ. Згідно до результатів чисельних незалежних епідеміологічних досліджень, проведених в Україні за останні 10 років, близько 600 000 осіб є ін'єкційними споживачами наркотичних речовин. Проблема ін'єкційних наркотиків в Україні є не тільки соціальною, що призводить до економічного та соціального враження споживачів та їх криміналізації, але також і основним чинником, що збільшує темпи розповсюдження парентеральних інфекцій. Паліативним рішенням даної проблеми в Україні стало впровадження програм замісної підтримуючої терапії (ЗПТ).

Програми ЗПТ дозволили створити відносно стабільні, у відношенні профілю наркотизації та психосоціального статусу, контингенти. Це дозволяє вивчити психопатологічні прояви, що наявні в даній групі осіб, та встановити мішені для їх корекції.

Мета: встановити структуру психопатологічних порушень неспихотичного рівня в осіб, які перебувають на ЗПТ.

Матеріали та методи дослідження. Дослідження проведено у проспективному дизайні. Контингент сформовано методом суцільної вибірки на базі КУ «Обласний клінічний наркологічний диспансер» ЗОР (м. Запоріжжя). Обстежено 100 осіб, які перебувають на програмі замісної підтримувальної терапії з використанням метадону гідрохлориду.

Результати дослідження. Обстеження контингенту з використанням «Клінічного опитувальника для виявлення та оцінки невротичних станів» дозволило встановити, що тривога як патологічний стан спостерігається у 94 (94 %) осіб, прояви депресивного спектра у 97 (97 %) осіб, психастенічні прояви – у 77 (77 %) осіб, психовегетативні порушення виявлені у 90 (90 %) осіб, дисоціативні феномени та нав'язливі стани мали абсолютну представленість (100 % контингенту).

Для встановлення точної структури психопатології було проведено подальше обстеження контингенту дослідження з використанням симптоматичного опитувальника SCL-90-R. Результат оцінки загального рівня важкості симптомів, за даними індексу GSI, демонструє наступний розподіл контингенту: симптоматику мінімального рівня виявлено у 12 (12 %) осіб, до субклінічного – 52 (52 %) осіб, до клінічного – 36 (36 %) осіб. Для підтвердження валідності такого розподілу проведено аналіз рівнів кореляції (за критерієм К. Пірсона) показника GSI з усіма підшкалами опитувальника SCL-90-R. Встановлено наявність дуже високої кореляції із даними підшкали ANX ($r=0,92$, $p\leq 0,05$), високої з підшкалами O-C ($r=0,83$, $p\leq 0,05$), INT ($r=0,73$, $p\leq 0,05$), DEP ($r=0,87$, $p\leq 0,05$), HOS ($r=0,82$, $p\leq 0,05$), PHOB ($r=0,85$, $p\leq 0,05$), PAR ($r=0,84$, $p\leq 0,05$), PSY ($r=0,81$, $p\leq 0,05$) та помітної з підшкалою SOM ($r=0,58$, $p\leq 0,05$).

Аналіз кореляційних зв'язків між окремими групами симптомів (підшкалами опитувальника SCL-90-R) дозволив виявити стійкі симптомомкомплекси:

1) *анксіо-вегетативний*, що представлено симптомами тривоги та соматичного дистресу ($r=0,78$, $p\leq 0,05$);

2) *депресивно-депресоналізаційний*, що представлено симптомами депресії та порушеннями самосприйняття ($r=0,76$, $p\leq 0,05$);

3) *дисфорично-патоасоціативний*, що представлено симптомами агресії та параноюльності ($r=0,53$, $p\leq 0,05$).

Висновки. Встановлено структуру та непсихотичних психопатологічних симптомів у осіб, які перебувають на програмі ЗПТ. Виявлено, що прояви тривоги мають місце у 94 % контингенту, прояви депресивного спектра у 97 %, психастенічні прояви – у 77 %, психовегетативні прояви – у 90 %, дисоціативні феномени та нав'язливі стани – у 100 % контингенту. Аналіз кореляційних зв'язків між окремими групами симптомів висвітлив наявність 3-х стійких симптомомкомплексів: анксіо-вегетативного, депресивно-депресоналізаційного, дисфорично-патоасоціативного.

Городокин А.Д. СТРУКТУРА ПСЕВДОНЕВРОТИЧЕСКИХ ПРОЯВЛЕНИЙ У ЛИЦ ПЕРБЫВАЮЩИХ НА ПРОГРАММЕ ЗАМЕСТИТЕЛЬНОЙ ПОДДЕРЖИВАЮЩЕЙ ТЕРАПИИ.

Резюме. С целью установить структуру психопатологических нарушений непсихотического уровня у лиц, находящихся на программе заместительной поддерживающей терапии, обследовано 100 человек на базе КУ «Областной клинический наркологический диспансер» (г. Запорожье). Установлена структура и непсихотических психопатологических симптомов у лиц, находящихся на программе ЗПТ. Анализ корреляционных связей между отдельными группами симптомов осветил наличие 3-х стойких симптомокомплексов.

Gorodokin A.D. THE STRUCTURE OF PSEUDONEUROTIC VIOLATIONS IN PERSONS WHO UNDERGO SUBSTITUTION THERAPY PROGRAMS.

Summary. In order to establish the structure of psychopathological disorders of a non-psychotic level in persons who undergo substitution therapy programs, 100 people were examined on the basis of the Regional Clinical Narcological Dispensary Clinic (Zaporizhia). The structure and non-psychotic psychopathological symptoms in individuals on the STP program has been established. Analysis of the correlation links between the individual groups of symptoms highlighted the presence of 3 persistent symptom complexes.

А.В. Гайдабрус РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ СЕРЕД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ ПРИЙМАЮТЬ УЧАСТЬ У БОЙОВИХ ДІЯХ НА СХОДІ УКРАЇНИ	47
А. Д. Городокін СТРУКТУРА ПСЕВДОНЕВРОТИЧНИХ ПРОЯВІВ У ОСІБ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ НА ПРОГРАМІ ЗАМІСНОЇ ПІДТРИМУЮЧОЇ ТЕРАПІЇ	54
Н. В. Данілевська СПЕКТР ШКІДЛИВИХ НАСЛІДКІВ АЛКОГОЛЬНОЇ ІНТОКСИКАЦІЇ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ-УЧАСНИКІВ ООС	57
В.В.Задорожний ШКАЛА ОЦЕНКИ М'ЯШЕЧНОГО ТОНУСА У БОЛЬНИХ АЛКОГОЛЬНИМ ДЕЛИРИЕМ	60
Г.М. Кожина, Т.П. Мозгова, І.В. Лещина, С.В. Федорченко, Л.М. Гайчук, І.М. Стрельнікова АНАЛІЗ ТА СТРУКТУРНИЙ РОЗПОДІЛ ПСИХІЧНОЇ ПАТОЛОГІЇ В ОКРЕМІЙ ПСИХІАТРИЧНІЙ ЛАНЦІ	62
О.С. Кочарян, М.О. Антонович ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ «Я»-КОНЦЕПЦІЇ ЯК ФАКТОРА ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ У НАРКОЗАЛЕЖНИХ	65
О.С. Кочарян, М.О. Антонович ПСИХОЛОГІЧНІ НАПРЯМКИ ВИВЧЕННЯ СИСТЕМИ ВІДНОСИН НАРКОЗАЛЕЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ	67
І.В. Лінський, В.Н. Кузьмін, В.В. Задорожний, О.О. Васильєва, Т.В. Ткаченко, Н.А. Малихіна, Р.В. Лакинський, О.С. Самойлова СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНІ ПОКАЗНИКИ ОСІБ, ЩО ЗЛОВЖИВАЮТЬ АЛКОГОЛЕМ, ЇХ РОДИЧІВ ТА ЗАГАЛЬНОЇ ПОПУЛЯЦІЇ (ПОПЕРЕДНЄ ПОВІДОМЛЕННЯ)	69
І.В. Лінський, В.Н. Кузьмін, В.В. Задорожний, Т.В.Ткаченко, О.О. Мінко, Н.А. Малихіна, Р.В. Лакинський, О.С. Самойлова ШКІДЛИВІ НАСЛІДКИ ЗЛОВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЕМ НА МІКРО-СОЦІАЛЬНЕ ОТОЧЕННЯ ЗЛОВЖИВАЮЧИХ АЛКОГОЛЕМ (ПОПЕРЕДНЄ ПОВІДОМЛЕННЯ)	75